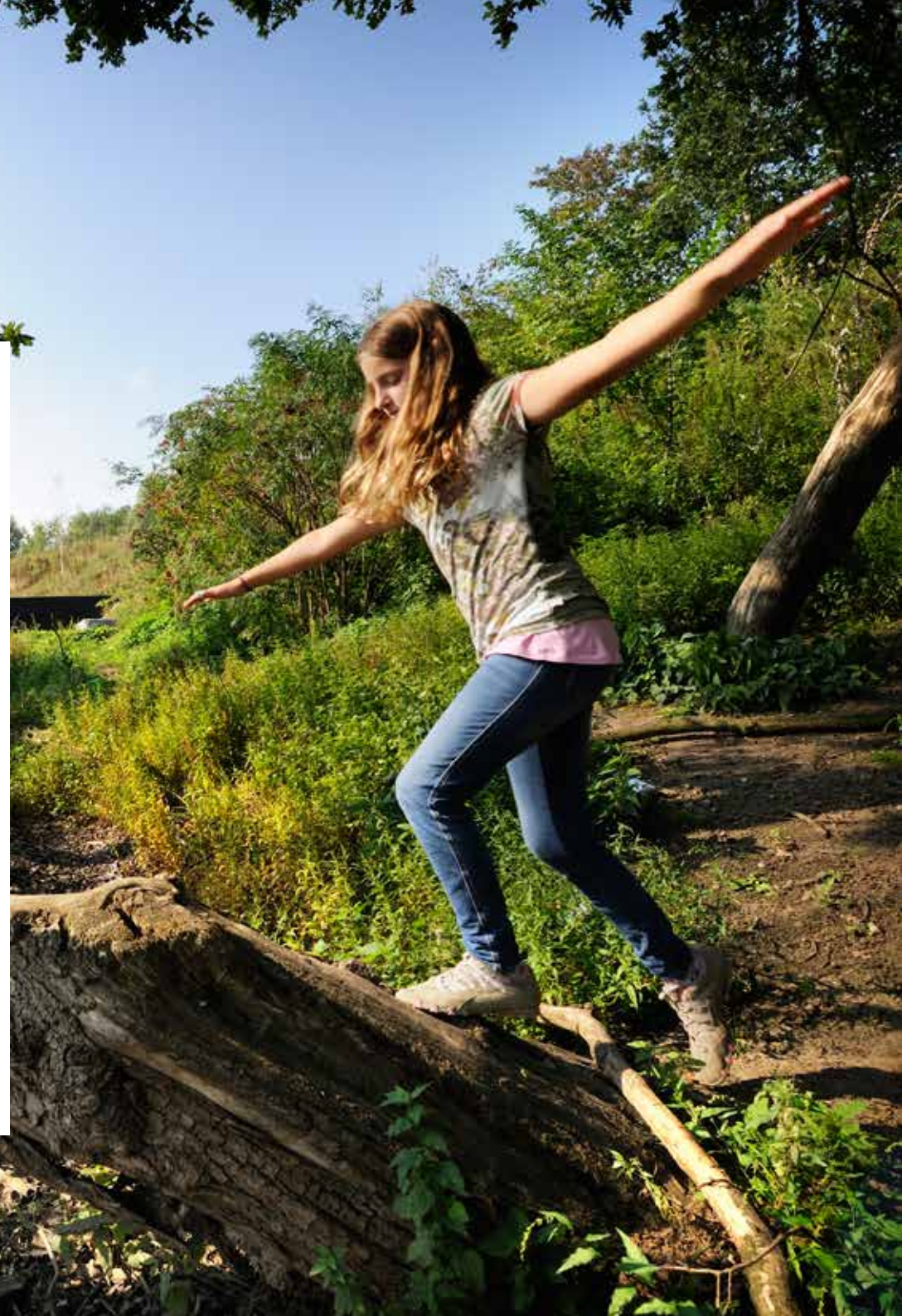

UITVOERINGS- PROGRAMMA

Participatie 2016
gemeente Eindhoven

Concept maart 2016

Black spots

Als er op een kruispunt over een periode van drie jaar, zes of meer verkeersslachtoffers vallen, noemt de gemeente het een black spot. De ruime inrichting van het kruispunt Fransebaan/Montpellierlaan - met voorrang voor verkeer van rechts en veel (schoolgaande) fietsers - is mede oorzaak van de ongelukken. Beide wegen zijn bovendien druk: de Fransebaan is een sluiproute van de Boschdijk en de Montpellierlaan is een van de belangrijkste uitvalswegen van de buurt. De nieuw te realiseren rotonde moet zorgen voor meer verkeersveiligheid.

'VOORTAAN EERDER
AANKLOPPEN
BIJ DE BUURT'

Projectleider Rudy Stevens (rechts) en Hans van der Marck (secretaris Leefbaarheidsteam Achtse Barrier) zijn enthousiast over de samenwerking bij de planvorming voor een nieuwe rotonde in Achtse Barrier.

'COMMENTAAR VAN BEWONERS IS GRATIS ADVIES'

Het kruispunt van de Fransebaan met de Montpellierlaan in Achtse Barrier is een zogeheten black spot. Levensgevaarlijk vindt de buurt.

Daarom presenteerde gemeentelijk projectleider Verkeer, Rudy Stevens, in oktober 2014 een concept-ontwerp om de veiligheid te vergroten. Verrassend veel mensen bezochten de avond. Ze zaten vol vragen en hadden kritische kanttekeningen over de voorgestelde rotonde. Een klankbordgroep met vertegenwoordigers uit de wijk werd in het leven geroepen.

Klankbordgroep

"Ik haak meestal af bij klankbordvergaderingen. Ze duren te lang, zijn chaotisch en je krijgt geen antwoord op vragen", zegt Peter van der Linden, secretaris van het Leefbaarheidsteam en luis in de pels van de gemeente. Maar deze keer ging het anders. "Rudy leidde de vergaderingen professioneel. Hij was duidelijk, luisterde naar ons en nam ons commentaar serieus." Voor Rudy Stevens is dat de gewoenste zaak van de wereld. "Natuurlijk luister ik naar commentaar. Dat is voor mij gratis advies. Ik probeer zo goed mogelijk uit te leggen waarom bepaalde voorstellen uit de buurt wel of niet kunnen. Door inbreng van de klankbordgroep is de rotonde wat verschoven

en kleiner gemaakt. Op die manier komt er ook ruimte voor meer groen. Direct omwonenden hebben daardoor niet meer het gevoel dat de rotonde in hun achtertuin ligt."

Conceptplan

Een laatste inloopavond is bedoeld om het bijgestelde ontwerp aan de buurt te laten zien. In november dit jaar start de reconstructie. Rudy Stevens vindt achteraf dat hij niet meteen op de eerste bijeenkomst een conceptplan had moeten presenteren. "Ik had beter eerder kunnen aankloppen bij de buurt. Ik probeer dat nu wel te doen bij andere projecten. Kennis van omwonenden is belangrijk."

MAAK 'T MEE®

Projectleider Annemarie Totté en Herman Racer Palthe (lid Bewonerspanel Licht) in Gijzenrooi, één van de proefgebieden waar gestart wordt met het realiseren van slim licht.

'ADVIEZEN BEWONERSPANEL LICHT ÉCHT WAARDEVOL'

De gemeente streeft ernaar om inwoners vroegtijdig te betrekken bij de ontwikkeling van beleid en projecten in de stad. Bij de Europese aanbesteding van innovatief licht in de openbare ruimte (Roadmap Licht) vroeg de gemeente een aantal bewoners uit de beoogde proefgebieden mee te denken.

Meedenken over wat bewoners zien als mogelijkheden voor hun buurt, maar ook over wat zij vinden van hoe de drie inschrijvers de bewoners willen laten participeren. Met name het nadenken over nieuwe, slimme toepassingen was voor de leden van het bewonerspanel niet altijd even eenvoudig.

Vrij associëren

"We willen niet blijven hangen in technische mogelijkheden, maar juist bekijken wat slim licht kan bijdragen aan de kwaliteit van leven in de Eindhovense buurten", licht projectleider Annemarie Totté toe. "Ik had er best moeite mee om zo te denken. Ik zat teveel vast aan bestaande oplossingen", bekent Herman Racer Palthe, vanuit Gijzenrooi deelnemend aan het panel. "Het Smart City Lighting Event waarvoor we allemaal een uitnodiging ontvingen, opende mijn ogen. Daardoor lukte het me vrij te associëren in beelden."

Begrijpelijke taal

Het beoordelen van de voorgestelde aanpak voor de buurten verliep vlotter. Eén aanbieder gebruikte bijvoorbeeld te veel moeilijke woorden en een andere

'GEHEIMHOUDING
SCHROK IN HET
BEGIN AF'

lag maar bij de helft van de panelleden goed. Maar over de derde was de mening unaniem. "Een goede aanpak én in begrijpelijke taal stap voor stap uitgelegd", aldus Herman Racer Palthe. "We hebben de adviezen van het bewonerspanel als écht waardevol ervaren. Fijn ook te constateren dat hun mening overeen kwam met ons eigen oordeel. De plicht tot geheimhouding schok in het begin wel af, maar na een toelichting daarover was dat voor de meesten ook geen belemmering meer", aldus Annemarie Totté.

Slim licht voor een plezierige woon- en leef-omgeving

Philips/Heijmans (winnaar aanbesteding) gaat vanaf dit jaar in vijf proefgebieden aan de slag met het realiseren van innovatief licht. Dat gebeurt in nauwe samenwerking met de gemeente, bewoners, ondernemers en kennisinstellingen. Bedoeling is om de verlichting in de openbare ruimte met elkaar te verbinden, waardoor een slim lichtgrid ontstaat. En dat lichtgrid is vervolgens de drager voor slimme toepassingen die bijdragen aan een plezierige woon- en leef-omgeving, zoals bewegingssensoren of oplaadpunten voor auto's. De eerste fase van de uitvoering (tot 2020) start in vijf gebieden: het verkeestracé John F. Kennedylaan - Eisenhowerlaan, het verkeestracé Ring en de woonbuurten Gijzenrooi, Schrijversbuurt en Woenselse Heide (West).

Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)

Het toenemende autoverkeer zorgt voor onveiligheid, geluidsoverlast en fijn stof. Daarom investeert Eindhoven in alternatieven voor de auto zoals het Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV). Dat omvat een netwerk van snelle en frequent rijdende bussen dat belangrijke voorzieningen in de regio met elkaar verbindt. De eerste HOV-lijn (Station Eindhoven - Eindhoven Airport/ Veldhoven) is al klaar. Voor de tweede lijn zijn de werkzaamheden volop aan de gang. Dat duurt tot en met 2019.

Projectleider Edwin Verdonk (rechts) en Ton de Lange (voorzitter winkeliersvereniging WoensXL) schudden elkaar de hand ter bekrachtiging van hun positieve samenwerking.

'BEGRIIP HEBBEN VOOR ELKAAR'

'COMMUNICATIE IS HET TOVERWOORD'

Eindhoven pakt momenteel de wegen rondom Winkelcentrum WoensXL en het Catharina Ziekenhuis aan voor de aanleg van de tweede HOV-lijn. De winkeliersvereniging zat daarvoor al medio 2014 met de gemeente om tafel.

“Zo konden we met onze leden overleggen over alternatieve laad- en losroutes. En op ons verzoek legde de gemeente het werk in de drukke decembermaand van 2015 stil”, zegt voorzitter Ton de Lange.

Positieve boodschap

In het oorspronkelijk plan was geen ruimte voor een busstation aan de zuidkant van het winkelcentrum met een breed voetgangerspad. Ton de Lange: “In de klankbordgroep zijn

we daar samen naar toe gegroeid. We hadden overleg op een gelijkwaardig niveau. De gemeente was niet de bovenliggende partij. Daardoor kon ik een positieve boodschap afgeven aan de winkeliers: ‘Je krijgt dit en moet dat inleveren’. Het was geen slikken of stikken.”

Zo vroeg mogelijk informeren

“Bij zo'n groot project moet je betrokkenen zo vroeg mogelijk informeren. Communicatie is het toverwoord”, weet Edwin Verdonk, gemeentelijk projectleider. “Voor ons was het een geluk dat WoensXL aanspreekpunten had: de voorzitter en de centrummanager. Als je open kunt communiceren en begrip hebt voor elkaar, kom je een heel eind.” Zijn er dan helemaal geen problemen geweest?

“Natuurlijk wel”, zegt Edwin Verdonk. “Door de werkzaamheden hadden we het verkeer tijdelijk naar de noordelijke rijbaan verwezen. Dat leidde tot een onlogische verkeerssituatie en zorgde voor gevaarlijke situaties bij de voetgangersoversteek. Door snel schakelen met de centrummanager van het winkelcentrum is dat binnen een dag opgelost. We proberen zoveel mogelijk rekening te houden met alle belanghebbenden.”

Ton de Lange is zo tevreden over de samenwerking dat hij het HOV-voorbeeld tegenwoordig ook bij andere gemeentelijke afdelingen aanhaalt als ‘anders werken’ van de gemeente.

Projectleider Chris van Valburg (rechts) en Hans van der Marck (voorzitter Buurtpreventie Ooievaarsnest) in gesprek op de toekomstige bouwlocatie van Skaeve Huse.

'VAKER
INFORMATIE
RONDSTUREN'

'BIJ WEERSTAND VOORAL HEEL GOED LUISTEREN'

Het was geen makkie voor gemeentelijk projectleider Chris van Valburg om de locatie voor de twaalf Skaeve Huse te introduceren in de buurt. "Je komt met een verhaal waar weerstand tegen is. Dan moet je vooral heel goed luisteren."

Maar liefst vier keer organiseerde hij een informatiebijeenkomst voor omwonenden en ondernemers. Die lieten in ronde bewoordingen weten wat ze ervan vonden. Chris van Valburg: "Ik snap die emoties best, maar ik trek de lijn bij persoonlijke aanvallen."

Gematigd negatief

Hans van der Marck was 'gematigd negatief'. De voorzitter van Buurtpreventie Ooievaarsnest woont hemelsbreed een paar honderd meter van de locatie. Toch

zei hij uiteindelijk 'ja'. Wat trok hem over de streep? "Ik hoorde ervaringen uit een andere stad. Het blijken vooral zorgmijdende einzelgängers te zijn. In een omgeving zonder conflicten verdwijnt hun stress en daarmee de scherpe kantjes van hun gedrag. Je kunt wel zeggen 'not in my backyard', maar ze moeten toch ergens wonen."

Beheerplan

Chris van Valburg luisterde en nam suggesties, zoals vaker informatie rondsturen, ter harte. Op verzoek van bewoners schreef hij samen met de gemeentelijke sector Communicatie een beheerplan in 'gewoon' Nederlands. Ook honoreerde hij de vraag om een sloot om het terrein te graven als duidelijke afscheiding. En hij gaat zorgen voor extra politiesurveillance in het begin.

Eind goed al goed dus? "We kijken hoe het loopt", zegt Hans van der Marck. "Ik heb mijn handtekening onder het plan gezet en voel me verantwoordelijk voor het slagen. Daarom heb ik wel bedongen dat de status van het beheerplan minstens zo belangrijk blijft als de wijziging van het bestemmingsplan."

Skaeve Huse

Skaeve Huse zijn sobere eenpersoonswoningen voor (veelal) mannen die door hun onaangepaste gedrag (zoals herrie maken en hun huis vervuilen) veel overlast veroorzaken. Het is voor hen de laatste kans op zelfstandig wonen. Toen de gemeente Eindhoven eind 2013 met het voorstel kwam aan de rand van bedrijventerrein Croy twaalf van deze huizen te bouwen, waren al veel locaties de revue gepasseerd. Voor deze locatie moest het bestemmingsplan op het bedrijventerrein wijzigen. Ondernemers gingen daartegen in beroep bij de Raad van State, maar hun beroep werd eind 2015 afgewezen. Vertegenwoordigers van drie omliggende buurten en de winkeliersvereniging Kastelenplein ondertekenden het beheerplan wél. Begin 2016 maakte de gemeente het terrein bouwrijp, zodat woningcorporatie Trudo de eenpersoonswoningen kan gaan bouwen.

Niet goed lezen en schrijven

Eén op de tien Nederlanders kan niet goed lezen of schrijven. Zij kunnen dus niet of nauwelijks brieven van bijvoorbeeld de gemeente lezen. Daarom riep Eindhoven in 2013 het Leespanel in het leven. Het bestaat uit mannen en vrouwen die geworsteld hebben met lezen en schrijven. Zij kunnen dus beoordelen welke zinnen te moeilijk zijn. Ze beoordelen de gemeentelijke brieven, folders en teksten op de website. Het Leespanel kwam voorheen vier tot vijf keer bij elkaar. In 2016 wordt de frequentie opgevoerd naar zes keer per jaar. Ook beoordeelt het panel de teksten voortaan vóór ze verstuurd en verspreid worden en niet zoals vroeger achteraf.

'SPREEKTAAL LEZEN IS MAKKELIJKER'

Mary Peters (lid Leespanel) en David Hertog (contentmanager website) werken samen aan meer begrijpelijke teksten op onder andere de gemeentelijke website.

'BETERE TEKSTEN DOOR KRITISCH OOG LEESPANEL'

“Voorheen schreven we alleen ‘milieustraat’ als het om de plek ging waar mensen hun grof vuil kwijt kunnen. Tegenwoordig schrijven we er nu altijd ‘stort’ tussen haakjes achter. En we hebben het niet meer over ‘aanbieden’, maar over ‘inleveren’ van grof vuil.

Dat is de invloed van het Leespanel”, zegt David Hertog. Hij is verantwoordelijk voor teksten van de website en zit regelmatig om tafel met de twaalf leden van het Leespanel. Zij beoordelen teksten op jargon, moeilijke of formele woorden en lange zinnen. Zo maken ze de tekst begrijpelijker.

Beoordelen teksten

“Het is makkelijker om spreektaal te lezen, dan taal die je alleen gebruikt om te schrijven”, zegt Mary Peters. Als je ‘openbare ruimte’ zegt, weet ik niet wat dat betekent.

Als je dat vervangt door ‘de straat’ is dat meteen duidelijk. Ik leer zelf ook veel van het beoordelen van de teksten van de gemeente.” Mary Peters is een van de meelezers van het Leespanel, dat in 2013 op verzoek van de gemeente het licht zag. Ze leerde op het STER-college na haar veertigste lezen en schrijven.

Veranderen en aanpassen

“Collega’s staan er vaak niet bij stil hoe hun teksten overkomen. Het is een eyeopener als ze het commentaar horen. Wij leren van het Leespanel en zij weer van ons”, merkt David Hertog op. Niet altijd zien de meelezers hun commentaar verwerkt in de gemeentelijke teksten. David weet waarom. “Veranderen en aanpassen is ingewikkeld als het om juridische termen gaat. Dat luistert nauw.” Het is een van de aandachtspunten vanuit het project Heldere Taal, waarbij medewerkers training krijgen in het schrijven van begrijpelijke teksten.

De jonge initiatiefnemer Tycho Termeulen en gebiedscoördinator Vincent Anker zijn enthousiast over het nieuwe, veiligere kruispunt in Blixembosch-Oost.

'INITIATIEF ELFJARIGE TYCHO LEIDT TOT SNELLE ACTIE'

Toen zijn beste vriendje werd aangerezen - door een bellende, te hard rijdende automobiliste - was voor Tycho Termeulen de maat vol. De elfjarige schreef een brief aan de burgemeester. Die brief belandde uiteindelijk op het bureau van Vincent Anker, gebiedscoördinator in Blixembosch.

Hij nam contact op met Tycho. Om de buurt erbij te betrekken, deed Tycho - samen met zijn vriendje - het verhaal nog eens uit de doeken bij de verkeerscommissie van de wijkvereniging. Vincent Anker betrok er ook de directeur van de basisschool bij.

Vaart minderen

Tycho had een 'kraakhelder verhaal' en hij had al over de oplossing nagedacht. "Ik dacht aan extra markering, zonder of met verkeersdrempels, of aan extra verkeersborden." De gemeente koos voor een drempel waar een bus makkelijk overheen kan, maar automobilisten gedwongen worden vaart te minderen. Tussen het sturen van de brief en de aanleg van de drempels zat maar vier maanden, inclusief de zomervakantie. "Toppie", zegt een tevreden Tycho.

Vier maanden

"Dat is de kracht van gebiedsgericht werken: luisteren, samen oppakken en uitvoeren. Het liefst samen met de buurt", zegt Vincent Anker. Hij nam Tycho mee naar het stadhuis en maakte duidelijk wat er allemaal bij komt kijken

'DE KRACHT VAN GEBIEDSGERICHT WERKEN: LUISTEREN, SAMEN OPPAKKEN EN UITVOEREN'

voor de realisatie van de drempels. "Zo snel gaat het niet altijd hoor. In dit geval konden we hard maken dat het noodzakelijk was om geld vrij te maken.

Ook technisch en verkeerskundig was het mogelijk. De veiligheid was eenvoudig te vergroten met verkeersdrempels."

Volgens Tycho's vader, die zijn zoon samen met zijn dochter vergezelt, een schoolvoorbeeld van hoe het zou moeten. Vincent deelt het compliment graag met iedereen die meegewerkt heeft: de collega-ambtenaren, de politie, de verkeerscommissie en natuurlijk Tycho en zijn vriendje.

Veiliger kruispunt

Op het kruispunt van de straten Stiffelio en Luisa Miller vonden jaarlijks zo'n vijf tot zes (bijna-)ongevallen plaats. De Verkeerscommissie Blixembosch kaartte het probleem al eerder aan bij de gemeente. Veel kinderen steken dat kruispunt lopend of fietsend over naar basisschool De Boschuil. De brief van Tycho was voor de gemeente een extra signaal om het kruispunt veiliger te maken.

MAAK 'T MEE®

Samaria Kunsttuin

Op een informatieavond in februari 2013 vertelde de gemeente dat ze de populieren zou rooien. Na de zomervakantie ontstond het idee voor een kunst- en buurttuin. Ook het Centrum voor de Kunsten dacht mee over het ontwerp. Woningcorporatie Woonbedrijf sponsorde de tuin. In september 2014 werden de kunstwerken geplaatst.

‘ALTIJD FINE CONTACTEN MET DE GEMEENTE GEHAD’

Groenontwerper Tony Hengstmengel te midden van bewoners Ben Puts (links) en Stuart McKinlay in de prachtige kunsttuin in Vlokhoven.

‘SAMARIA KUNSTTUIN: PARTICIPATIE PUR SANG’

Acht populieren in Vlokhoven vormden al tachtig jaar de entree van de wijk. Door hun leeftijd lieten ze gevaarlijk veel takken vallen, dus liet de gemeente ze rooien. De naaste burens waren blij, de rest van de buurt treurde om het verlies van de markante poortwachters.

Tony Hengstmengel, gemeentelijk groenontwerper, kwam op de proppen met een nieuwe inrichting van het vrijgekomen veldje met een grasveld, bessenstruiken en twee grote lindebomen. De aanleg kon weliswaar de goedkeuring van de buurt wegdragen, maar het bleef schuren.

Kunstobjecten

Langzamerhand vatte het idee post om een buurttuin aan te leggen en het hout van de oude

bomen te gebruiken voor kunstobjecten, banken, zitjes en een tafel. Tony Hengstmengel ging mee in het nieuwe idee en stemde af met de aannemer. “De gemeente stond er positief tegenover. Dat verwachtte ik niet, meestal verkopen ze het hout”, zegt oud-voorzitter Ben Puts van de Stichting Steunpunt Vlokhoven. Zo veranderde het veldje (300m²) in een kunst- en hobbytuin met drie insectenhôtels en gratis vakken voor bloemen en moestuintjes.

Beheergroep

“De gemeente heeft voorwaarden waaraan een buurttuin moet voldoen”, zegt Tony Hengstmengel. “Het veldje moest groen blijven en voor het onderhoud was een beheerovereenkomst nodig.” Een vierkoppige beheergroep zag het licht met Stuart McKinlay aan het roer, bestuurslid van het Steunpunt.

“Johan en Tineke, een echtpaar dat naast de tuin woont, zorgen voor de planten en het water. Ben is ‘technisch tuinder’. Hij heeft onder meer de poort gemaakt en ik faciliteer en zorg voor de financiën.”

“Als je op een mooie dag langskomt, is het gezellig druk. Chinese, Turkse en Nederlandse buurtbewoners zijn dan bedrijvig aan het tuinieren. Het overleg met de gemeente heeft zijn vruchten afgeworpen.” Geen enkele hindernis ondervonden? “Nee hoor”, zegt Ben Puts. “We hebben altijd fijne contacten met de gemeente gehad.” Ook Tony Hengstmengel vindt het ‘een prachtig voorbeeld van participatie’.

MAAK 'T MEE®

‘WE BLEVEN MAAR OP EN NEER MAILEN’

*Johan Hendriks (voorzitter
activiteitencentrum ORKA)
en gebiedscoördinator
Marloes Groot in het sfeervolle
pand in Geestenberg.*

‘ORKA, EEN EIGENTJDS ACTIVITEITEN- CENTRUM’

Een activiteitencentrum dat zichzelf bedruipt: zonder subsidie en volledig draaiend op vrijwilligers. ORKA in Eindhoven werkt zo al bijna drie jaar. Maar voor het zover was, hebben initiatiefnemers Johan Hendriks en John van Soerland de gemeente anderhalf jaar met telefoontjes bestookt om het gebouw te mogen huren.

“Jullie zijn het volhardend, enthousiast en overtuigend blijven proberen. Dat doelgerichte is tekenend voor jullie succes”, zegt Marloes Groot, gebiedscoördinator van de gemeente. ORKA is een geslaagd voorbeeld van een centrum met hart voor de buurt en een zakelijke inslag.

Samenwerking

ORKA heeft acht aparte ruimtes, van kleine voor huiswerkbegeleiding, sport en dans, tot royale voor grote kinderactiviteiten. Het activiteitencentrum heeft inkomsten uit de verhuur van vergaderruimtes, flexwerkplekken en een distributieruimte voor het Eindhovens Dagblad.

“De samenwerking met Marloes, van gebiedsgericht werken, loopt op rolletjes. Er is wel een groot verschil in werkwijze van de verschillende gemeentelijke afdelingen”, vindt voorzitter Johan Hendriks. “Met de ‘kantoomensen’ is het heel anders. Afgelopen jaar zijn er veel wisselingen geweest. Dan moesten we ons verhaal elke keer opnieuw doen. maar op en neer mailen.

In kannen en kruiken

Ook het overleg over een nieuw huurcontract verliep moeizaam. “Marloes gaat er dan op ons verzoek achteraan en dan blijkt het zo lang te duren door allerlei procedures. We waren samen blij toen het contract in kannen en kruiken was.” Marloes Groot vindt het mooi dat de initiatiefnemers de locatie zelf uitgezocht hebben. “Het was jullie idee om dit pand te gaan verbouwen en zo buurtactiviteiten te kunnen organiseren. Dat is precies wat de gemeente voor ogen heeft: aansluiten bij de vraag uit de stad.” Johan Hendriks: “Als gemeente en ORKA op één lijn zitten, kunnen wij bieden waar de buurt om vraagt.”

ORKA

In april 2013 opende ORKA in de wijk Geestenberg de deuren in een gebouw dat jarenlang dienst deed als kinderdagverblijf. Het won in 1995 zelfs de architectuurprijs van de gemeente Eindhoven.

Daarna verloederde het ooit bejubelde gebouw. In 2013 mocht ORKA het gaan huren en volgde een verbouwing, met als resultaat een sfeervol pand waar jong en oud zich thuis voelen. Bijzonder is het grote aantal vrijwilligers in alle leeftijden.

Ook is ORKA een erkend stagebedrijf. Per week bezoeken zo’n tweehonderd mensen het centrum.